

A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2021. január 12. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az emberölés büntettének kísérlete miatt a vádlott ellen indított büntetőügyben a Miskolci Törvényszék 2020. szeptember 30. napján kihirdetett 11.B.3/2020/60. számú ítéletét megváltoztatja.

A lefoglalt kés elkobzását mellőzi és a dolgot a lefoglalás megszüntetése mellett megsemmisíteni rendeli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal, hogy a kísérlet törvényhelyének feltüntetését a rendelkező részből mellőzi.

A szabadságvesztésbe beszámítja a vádlott által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt.

I n d o k o l á s

- [1] A Miskolci Törvényszék a rendelkező részben írt ítéletével a vádlottat bűnösnek mondta ki emberölés büntettének kísérletében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban Btk.) 160. § (1) bekezdés, Btk. 10. § (1) bekezdés]. Ezért 7 év 6 hónap szabadságvesztésre és 7 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztést börtönben rendelte végrehajtani azzal, hogy a vádlott legkorábban a büntetés kétharmad részének a kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A szabadságvesztésbe beszámította a vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt. Rendelkezett a lefoglalt bűnjelkekről és kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült bűnügyi költség viselésére.
- [2] Az ítélet ellen egyrészt az ügyészség jelentett be fellebbezést a büntetés súlyosítása, hosszabb tartamú szabadságvesztés és közügyektől eltiltás kiszabása érdekében (...Megyei Főügyészség). Indokai szerint az elsőfokú bíróság nem tulajdonított megfelelő nyomatékot a súlyosító körülményeknek, így a büntetési célok maradéktalanul nem érvényesülnek, ezért a büntetés lényeges súlyosítása szükséges.
- [3] Másrészt a védő élt jogorvoslattal az ítélet ellen szintén kizárólag a büntetés enyhítése céljából. A fellebbezés indokolása szerint az elsőfokú bíróság nem vette megfelelő nyomatékkal figyelembe a cselekmény beismerését, az eshetőleges szándékot, a kísérleti szakot, a sértetti megbocsátást és azt,

hogyan a sértett nem kívánja a vádlott megbüntetését, ezáltal túl szigorú büntetést szabott ki, melynek lényeges enyhítésére, a törvényi alsó határhoz közelebb eső szabadságvesztés meghatározására tett indítványt (másodfokú irat 5. sorszám).

- [4] A ... Fellebbviteli Főügyészség a ... számú átiratában az ügyészi jogorvoslat indokait osztva és a védő fellebbezését alaptalannak tartva - tanácsülésen történő elbírálás mellett - a támadott ítélet megváltoztatására tett indítványt akként, hogy az ítélet tábla a vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztést a középértékhez igazítva számottevően súlyosítsa és ezzel arányosan a közügyektől eltiltás mellékbüntetését is magasabb mértékben állapítsa meg, egyebekben hagyja helyben a határozatot.
- [5] A másodfokú bíróság a kétirányú perorvoslatokat a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban Be.) 598. § (2) bekezdés alapján - utalva a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és járványügyi készségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 211. § (2) bekezdésére is - tanácsülésen bírálta el.
- [6] A 2021. január 1-jétől módosult és az átmeneti szabályokkal való összhangban a Be. 868. § (1) bekezdés alapján már alkalmazandó Be. 598. § (2) bekezdése lehetővé tette a tanácsüléses elbírálást, mert a vádlott terhére bejelentett fellebbezés kizárólag az 583. § (3) bekezdés a) pontján alapszik és az arra jogosultak (ügyészség, vádlott, védő) a törvényes határidőben [a 2020. évi LVIII. törvény 211. § (6) bekezdésében írt tizenöt napos határidő] nem indítványozták a nyilvános ülés vagy tárgyalás kitűzését. Az új szabály nem szankciós fellebbezésnél egyébként szigorúbb, mert megkívánja a tényállás megalapozottságát, de az átmeneti törvény 211. § (4) bekezdése a törvény hatálya alatt még feloldja e szabályt, hiszen lehetőséget teremt a tanácsülésen is a részbeni megalapozatlanság orvoslására. Jelen esetben azonban a tényállás megalapozottsága nem vizsgálható, a tényállás rögzült, mindez ezért csak elvi kérdés. A lényeges, hogy a tanácsülésen való elbírálásnak nem volt perjogi akadálya.
- [7] Tekintettel arra, hogy a fellebbezést kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdés a) pontja alapján jelentették be (mértékes fellebbezés), a másodfokú bíróság az ítéletnek csak a fellebbezéssel sérelmezett rendelkezését, illetve részét bírálta felül.
- [8] A Be. 590. § (5) bekezdésének szabályai azonban a felülbírálatot kiterjesztik a szankciós fellebbezésnél is az eljárási szabályok betartására, az abszolút hatályon kívül helyezési okok esetleges fennállására, a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezésre, ha a vádlottat fel kell menteni, vagy vele szemben az eljárást meg kell szüntetni, valamint a bűncselekmény minősítésére vonatkozó rendelkezésre [Be. 590. § (5) bekezdés a-c) pont]. Értelmszerűen szankciós fellebbezésnél a büntetés kiszabása a fellebbezés oka és a cél: a büntetésre vonatkozó rendelkezés megváltoztatása, ezért a Be. 590. § (5) bekezdés d) pontban foglaltak jelen esetben a Be. 593. § (3) bekezdésében írtaknak feleltethetők meg. Ezen túl a másodfokú bíróság hivatalból döntött a Be. 590. § (7) bekezdésének előírása szerint az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdésekben.
- [9] A Be. 591. § (2) bekezdés a) pontja értelmében ugyanakkor a másodfokú bíróság nem vizsgálta az elsőfokú bíróság ítéletének megalapozottságát és a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapította, mert a fellebbezést kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdése, konkrétan a (3) bekezdés a) pontja alapján jelentették be. A mértékes fellebbezésnél az első fokon megállapított tényállás rögzült, azaz a tényálláshoz kötöttség teljes.

- [10] Az ítélet tábla a felülbírálat során megállapította, hogy a törvényszék a bizonyítási eljárást perrendszerűen, alaposan, körültekintően folytatta le, nem vétett abszolút, az ítélet hatályon kívül helyezését eredményező eljárási hibát.
- [11] Az elsőfokú bíróság a fellebbezések irányához kapcsolódó határozatszerkesztést könnyítő, egyszerűsítő szabályokat [Be. 562. § (2) bekezdés, 564. § (4) bekezdés] nem használta ki, hanem igen részletes és színvonalas indokolást adott. Mindez természetesen nem hiba, de a jogalkotói cél a korlátozott fellebbezéshez „korlátozott” indokolást és ebből eredően korlátozott felülbírálatot fűz, mely pervitelt egyszerűsítő rendelkezések alkalmazása általában indokolt, már csak azon okból is, mert a tényálláshoz kötöttség folytán a másodfokú bíróság az adott perjogi helyzetben a mérlegelést és a ténymegállapítási tevékenységet nem is vizsgálhatja.
- [12] A vádlott bűnösségének megállapítása törvényes, nem merült fel olyan körülmény, mely a vádlott felmentését vagy az eljárás megszüntetését indokolná, hiszen büntethetőségi akadály nem valósult meg.
- [13] A cselekmény minősítése is törvényes. A vádlott cselekménye valóban az emberölés büntettének befejezett és egyben viszonylag közeli kísérletének törvényi tényállását merítette ki [Btk. 160. § (1) bekezdés]. Az ölési szándék azonban nem eshetőleges, hanem egyenes, mert a vádlott az elkövetés pillanatában, kétségtelenül rögtönös szándékkal, a sértett életét ki akarta oltani. A cselekmény ugyan motiválatlan volt, de a tárgyi oldali elemek, különösen a kifejtett erőbehatások intenzitása és rendbelisége, a támadott testtájék és az okozott életveszélyes sérülés az egyenes szándékú elkövetést alapozzák meg, mint ahogy a vádlott cselekményt követő, a sértettet sorsára hagyó magatartása is.
- [14] A másodfokú bíróság ugyanakkor a rendelkező részből mellőzte a kísérlet törvényhelyének felhívását, melynek feltüntetése az indokolásban kifogástalan, azonban a Be. 561. § (2) bekezdés c) pontja - utalva a 61.BK vélemény 3.a. pontjára - a bűncselekményi stádium törvényhelyének rögzítését a rendelkező részben nem írja elő és azt a követett gyakorlat sem alkalmazza, ezért elegendő a határozat indokolásában kitérni a kísérlet törvényhelyére és értelmezésére.
- [15] A büntetés kiszabása során irányadó szempontokat az elsőfokú bíróság nagyrészt helyesen feltárta és azokat nyomatékuknak megfelelően értékelte. A családtag sérelmére elkövetés helyett azonban helyesen a közeli hozzátartozó (egyeneságbeli rokon, vérszerinti anya) sérelmére elkövetés jelent súlyosító körülményt. Az eshetőleges szándék pedig a direkt szándék megállapíthatósága miatt nem enyhítő tényező, mint ahogy az időmúlás is súlytalan, miként arra kifogástalanul hivatkozott a fellebbviteli főügyészség.
- [16] A bűnösségi körülmények szükséges helyesbítésétől eltekintve a törvényszék a büntetett, az élet elleni cselekményt közeli hozzátartozója, anyja sérelmére elkövető vádlottal szemben a büntetési célok elérésére alkalmas, a büntetékiszabási elvekkel összhangban álló, tetтарыnyos és az egyéniesítésnek is megfelelő büntetést szabott ki, mely túl enyhének nem tekinthető, ezért lényeges súlyosítása nem indokolt. A büntetési tétel középértékétől az alsó határ felé eltérő büntetés túl szigorúnak sem minősíthető, így lényeges enyhítésre sem kerülhetett sor, ezért a büntetés kiszabását támadó fellebbezések eredményre nem vezethettek.
- [17] Megfelelnek a törvénynek a szabadságvesztés végrehajtási fokozatára, a beszámításra, a feltételes szabadságra bocsáthatóságra, a közügyektől eltiltásra, alapvetően a bűnjelekre és a bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezések is.

- [18] Az elkövetés eszközének elkobzása azonban téves. Az elkövetéshez használt eszköz valóban elkobzás alá esik a Btk. 72. § (1) bekezdés a) pontja értelmében, ennek azonban feltétele, hogy a dolog az elkövető tulajdonában álljon [Btk. 72. § (3) bekezdés]. E feltétel nem adott, mert az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdések felülbírálata során egyértelműen megállapítható a vádlott és a sértett vallomása alapján is, hogy a dolog nem a vádlott tulajdona, a kés ugyanis a vádlott az unokatestvérétől hozta el (nyomozási irat 158. o., 347-349. o.). A kés ezért nem kobozható el, viszont a lefoglalásának megszüntetése és az értékkel nem bíró, meggörbült, más által nem igényelt dolog megsemmisítése szükséges a Be. 320. § (1) bekezdés a) pontja és (2) bekezdése alapján, így a másodfokú bíróság az elkobzás mellőzése mellett erről határozott.
- [19] Az ítélet tábla a kifejtettetekre tekintettel a fellebbezések alaptalansága miatt az elsőfokú bíróság ítéletét a szükséges részben a Be. 606. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg a törvénynek megfelelő rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdés alkalmazásával helybenhagyta.

Debrecen, 2021. január 12.

Dr. Háger Tamás sk. a tanács elnöke, Dr. Bakó József sk. előadó bíró,
Dr. Diószegi Attila sk. bíró

Záradék: A Miskolci Törvényszék 11.B.3/2020/60. számú ítélete a Debreceni Ítélet tábla Bf.IV.540/2020/8. számú ítéletében írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2021. január 12.

Dr. Háger Tamás sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Kiadó.